

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

Jure Justinek – Zgornja Ložnica, jure.justinek@czs.si

Meseca, ki sta pred nami, sta po navadi najtoplejša. Temperature lahko presežejo 30 °C, zato je to obdobje za čebele običajno brezpašno. Čebelje paše pogosto usahnejo v drugi tretjini julija, ko se konča cvetenje lipe in kostanja. Mogoče je le še medenje hoje. Oskrbo čebeljih družin prilagajamo temu, ali nameravamo še izrabiti hojevo pašo ali ne. Za vse tiste, ki čebel ne prepeljejo na hojevo pašo, sta ta dva meseca že intenzivno usmerjena v pripravo čebeljih družin na jesen in postopno tudi na zimo, saj je pašne sezone konec. Za omenjena meseca moramo torej navodila prilagajati temu, ali še pridelujemo med ali čebele že pripravljamo na zimo. Sam čebelarim tako, da imam nekaj družin v stacionarnih čebelnjakih, nekaj pa na prevoznih enotah, tako da jih lahko prepeljem tudi na pozne paše. Opisal bom, kako ravnam v prvem in kako v drugem primeru.

Delo pri čebelah

Za čebele v stacionarnih čebelnjakih je zadnja paša na mojem območju na kostanju in nekaj malega na lipi. Po končani paši najprej iztočim med, nato pa začnem družine takoj pripravljati na jesen in zimo. Ob točenju kostanjevega medu po navadi še pregledam družine, saj je to tako rekoč zadnji temeljitejši pregled v tem letu. V plodišču preverim stanje zalege in tako ocenim kakovost matice. Če ta ni takšna, kot pričakujem, jo nemudoma zamenjam. To storim tako, da staro matico odstranim in vstavim novo, ki je zaprta v matičnici. Po dveh dneh odprem dostop do sladkornega testa, tako da lahko čebele osvobodijo matico. Iz plodišča odstranim vse deviško satje, ki še ni bilo

zaleženo, in morebiti še kak nezgrajen ali nedograjen sat. Dodam satje, ki je bilo že zaleženo, a ni prestaro. Zalego zložim skupaj na sredino panja, obnožinske in medene sate pa postavim ob stan. V tako urejeno družino še isti dan po točenju dodam poln pitalnik hrane. Dodajanje hrane je zlasti pomembno pri družinah, pri katerih smo zamenjali matico, saj nahranjene čebele raje sprejmejo matico kot lačne. Hrano dodam šele potem, ko se stemni, in nikoli prej, da ne povzročim ropa. V dneh po točenju najprej sledi zatiranje varoj, potem pa že postopno krmljenje za jesen in zimo. Izjemno pomembno je, da do začetka avgusta poskrbimo za minimalno število varoj v družinah, saj le tako ne bodo ogrožale zimske generacije čebel. Če zamudimo ta rok, bo pod vprašajem tudi uspešna prezimitev. Zlasti letos opažam, da bodo varoje povzročale veliko težav, saj se je njihovo število izjemno povečalo, zato bosta nujna dodatna pozornost in dosledno ukrepanje po navodilih naših veterinarjev. Krmljenje končam do konca avgusta, s tem pa za predelavo hrane izrabim po večini še poletne čebele.

Pri družinah, ki jih prepeljem na pozne paše, če pričakujem medenje hoje, ravnam drugače. V njih po paši na lipi in kostanju ne morem takoj zatirati varoj niti jih ne morem začeti krmiti, saj še vedno pridelujem med. Če je paša dobra, se tudi družine dobro obnavljajo, če je slaba, pa jim je treba pomagati. Sam jim pomagam s sati pokrite zalege, ki jo odzvamem letošnjim narejencem. Zalego jim dodajam tedaj, ko jih pripravljam na pašo, torej prej. Sočasno jim tako kot v zgornjem primeru uredim tudi plodišče. Če hojeva paša ne usahne že prej, čebele odpeljem z nje najpozneje med 5.–10. avgustom, ne glede na to, koliko hoja še medí. Potem v teh družinah postopam enako kot pri stacionarnih, le da delo poteka intenzivneje in v krajših intervalih. Nemudoma sta potrebna obračun z varojami in obilno krmljenje. Tem družinam hrane ne nalivam v pitalnike, temveč jo dodajam v 5-litrskih kanticah. V letih, v katerih je razvoj varoje intenziven, se lahko zgodi, da zaradi prepoznega zatiranja zajedavcev katera od teh družin propade, to pa je pač davek, ki ga moram plačati, in na to moram biti pripravljen. Vsekakor svetujem, da vsi, ki se odločate za pozne paše, še pred tem preverite napadenost družin z varojami. Če je ta huda, se je bolje odločiti za izpustitev te paše, razen če smo pripravljene na posledice. Medenje hoje je lahko zelo obilno,

Pokapana podrast kaže na medenje hoje.

Multiboks za umetne roje

lahko pa jo čakamo tudi zaman. To pašo je zelo težko z gotovostjo napovedati, saj je popolnoma odvisna od vremena ter od tega, ali jo čebele sploh izrabijo. Napovedati je mogoče zgolj to, kje se utegne pojaviti.

Kaj še postorimo pri čebelah?

Oskrbimo vse narejence, tako da smo prepričani, da imajo vsi matice in dovolj zgrajenega satja ter hrane. Tudi v njih zatiramo varoje in jih postopno krmimo.

Količina hrane, ki jo moramo dodati čebelah, je odvisna od moči družine, nikoli, še posebej ne v teh dveh mesecih, pa se ne sme zmanjšati na manj kot 8 kg. Konec avgusta naj bodo vse družine z izjemo tistih na Primorskem po večini nakrmljene za zimo. Imeti morajo torej približno 15 kg predelane in pokrite hrane. Primanjkljaj bomo dodali v prvih dneh septembra.

Julija lahko naredimo še zadnje narejence. Sam v tem obdobju oblikujem narejence samo še s suhimi čebelami (umetne roje) in nikoli z zalego, čeprav je to še mogoče. Z narejenci, ki sem jih julija narejal z zalego, imam namreč preveč slabih izkušenj: pojavljali so se ropi, slabo so sprejemali matice, v zalegi so bile varoje itd. Po paši, navadno kar ob točenju zadnjega medu, vseh ometenih čebel ne vrnem v panje, temveč jih polovico vsujem v zamrežene zaboje. Za ta namen uporabljam t. i. multibokse za umetne roje. Za en ometenec ometem čebele z desetih satov, in sicer po pet satov iz dveh močnih panjev, preostalih pet satov čebel pa vrnem osnovni družini. Ometenec odnesem v klet ter mu takoj dodam redko slad-

korno raztopino (v razmerju 1 : 1) in sprášeno mlado matico. Družina ostane v kleti tri dni, v tem času pa je matica že osvobodena in sprejeta. Na večer čebele vsujem v 9-satne prašilčke, naslednji dan pa jim že dodam polno 5-litrsko kantico hrane. Medtem ko so nameščene v multiboksu v kleti, jih še pokapam z oksalno kislino. Takšna družina se še pravočasno razvije za uspešno prezimitev, poleg tega pa je tudi očiščena varoj.

Še nekaj splošnih nasvetov

Ne pozabite na oskrbo čebel s čisto vodo, še posebej med dolgotrajnejšim vročinskim obdobjem. Izjemno pazljivi bodite pri krmljenju čebel, saj vsaka najmanjša napaka lahko povzroči rop, tega pa je zelo težko in včasih celo nemogoče ustaviti. Da ne izzovete ropa, se izogibajte tudi preseljevanju čebel v druge panje, narejanju narejencev, ko je za to že prepozno, ker čebele niso več dovolj živalne, in odpiranju panjev sredi poldneva. Pozorni bodite tudi na to, da vse satje in vse, kar ima vonj po medu, pospravite tako, da je za čebele nedostopno. Žrela panjev lahko zožite na velikost ene ali dveh čebel. Če pa se pojavi rop, ga je v začetni fazi še mogoče ustaviti. Včasih pomaga, če pred panji vključite razpršilnik vode, žrela pa pripravite na eno čebelo. Pred žrela lahko nastavite steklo, s katerim boste roparicam otežili neposreden vdor v panj. Za preprečitev ropa lahko čela panjev in brado premažete tudi z naf-to. Če to ne pomaga, še dodatno škropite z vodo, ki ji lahko dodate nekaj kisa. Nič ni narobe, če so sprednji deli panjev mokri, kajti naš cilj je ustaviti roparice. Kadar pa so čebele, ki ropajo, že v družini in ji kradejo med, pomaga samo še preselitev panja na novo stojišče, na katerem ni drugih čebel. Sam ob morebitnem pojavu ropa, med katerim so roparice že v panju, nimam pa možnosti preselitve panja, pustim, da družino izropajo in še isti dan zvečer izropan panj zaprem. Če bi ga zaprl čez dan, bi se roparice le preusmerile na sosednjo družino. Na isto mesto to leto ne smemo več naseliti nove družine, saj se rop navadno ponovi. Ro-parice namreč in vsake toliko preverijo, ali je na kraju, kjer so ropale, ostalo še kaj.

Naša opravila bodo torej julija in avgusta usmerjena v pripravo čebel na jesen in zimo. Temelje uspešnega čebelarjenja v prihodnjem letu začnemo graditi prav v obdobju, ko se končuje letošnja sezona in že začenja nova. ■

PLEMENILNA POSTAJA KAMNIŠKA BISTRICA

Sprejemamo naročila za čebelje matice kranjske čebele. Vzrejališče je odobril KIS.

Milan Starovasnik • 041/685 576 • info@domacimed.si